

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

II. Delecti Lutheran. ad Trid. per Mauritium Elect. eiusq[ue] Credentiales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

Erat hæc ciuitas nidus Flacianorum præcipuus; è quo magno numero prouolabant feditiosi tractatus, picturæ, famosiq̃ue libelli, quibus in Cæsarem, in Mauritium ipsum, aliosque moderatiores Lutheranæ professionis principes vulgus & multitudo promiscua concitabatur: Quam ob causam ciuitas illa tandem ductu Mauritij ab exercitu Imperij nomine circumfessa fuit & oppugnata. Quanquam verò Mauritius oderat inquietos & turbulentos id genus homines; tamen quia iam tum alijs cogitationibus intentus erat, paulò remissius, quam pro Cæsaris Imperijque dignitate, bellum illud administrabatur.

Interea Calendis Septembris rursus instaurata fuit Tridentina Synodus, & principes admoniti, vt suos isthuc mitterent: Quibus idoneè cautum fuit non per Cæsarem modo, sed & per Synodum ipsam, ne quam tergiuersandi causam haberent. Mauritius igitur tanetsi iam bellum meditabatur in Cæsarem, quo Synodum indubitatus turbendam nouerat; dissimulato tamen Consilio, quosdam e suis designauit, qui Tridentum profecti Concilio interessent. Horum primus fuit Melanchthon, quem huius rei gratia sub finem anni 1551. VVittenbergâ per litteras euocauit; ne scilicet omnino ignarus esset secretarum machinationũ, quas ad opprimendum inopinatò Cæsarem, & turbendam Synodum animo coquebat. Melanch-

ANNO
1550.
Nidus Flacianorum.

II.
Principes monentur de mittendis legatis ad Concilium.

ANNO 1551.
Delecti Lutheranorũ ad Concilium.

ANNO
1551.
Mauritius
dissimula-
tio.

*Mel. tom. 2.
ep. p. 246.*

*Camer. in
vita Mel.
pag. 319.*

Melanch-
thon cum
socijs ad
iter se cō-
parat.

Noribergæ
subsistunt.

*In ep. ad
Cam. p. 656.*

lanchthoni socios adiunxit Erasmus Sarce-
rium, & Valentinum quendam Pacæum, Lu-
theranæ sectæ Theologos. Vt vero duceret
tempus, & non minus Patribus Tridentinis,
quam Cæsari glaucomā obijceret, duos pri-
dem Tridentum miserat è Consiliarijs, quo-
rum alter Leonardus Padhornus Iurecon-
sultus erat. Hi scriptum Melanchthonis, de
quo iam ante diximus, velut Symbolum cō-
fessionis Saxonicæ, detulerunt secū in Con-
cilio Patribus exhibendum: Quanquam cū
in confessu verba facerent, scriptum hoc re-
tinuerunt; quod an consulto factum sit, an
vero casu, non satis est compertum. Inte-
rim Mauritius ne serio non agere videretur,
Melanchthoni, duobusq; socijs mandauit, vt
se darent itineri; quanquam additum fuit, vt
Augustam vsque progressi subsisterent, do-
nec quid porro vellet fieri princeps per lit-
teras significaret. Illi verò, qui secretas prin-
cipis machinationes non ignorabant, Nori-
bergæ potius subsistendum censuerunt, loco
nimirum viciniore, & periculis minus expo-
sito. Quâ de re Melanchthō ad Camerarium
scribens, Nos, inquit, Noribergæ adhuc ex-
pectamus litteras, vel aulicas, vel padhornia-
nas. Scripsi enim ad aulam, & ad Padhornū,
vt nobis significant, quid fieri velint. Quæ
stultitia esset, progredi ad Synodum, moto
bello, & inter arma disputare? Quâ de re &
in aula antea ostendi, quid mihi videretur.
Augustâ eo non properauimus, quia in tanta
male-

maledicentia & vanitate hominū locus ille, ANNO
 vbi de religione plus est dissensionum, plus 1551.
 flabellarū peperisset. Hic nihil fuit conten-
 tionum cum vllō. Et aliquantulum conti-
 cescunt sermones de hyperborei Oratoris
 (Osiandrum dicit) ὑψαλχορῆα. Haecenus
 Melanchthon. Interim qui Tridentū præ-
 cesserāt, legati principis huiusmodi cōditio-
 nes Patribus proposuerunt, quib. Melanch-
 thonē dicebant, & socios ad Concilium mit-
 tendos, vt eas probari nec posse nec debere
 satis haberent perspectum: Itaque in actione
 hac temporis extrahendi gratiā lusisse po-
 tius, quam rem seriā egisse videntur.

Postularunt siquidem, vt quiescerent ab
 actione Patres, nec progredierentur, donec
 venirent, quos supra diximus per Mauritium
 designatos; vt quæ hæcenus definita sint,
 habeantur irrita; & vbi Tridentum vene-
 rint Mauritanii, superiora omnia retracten-
 tur; vt Concilium celebretur, ad quod om-
 nes nationes & populi cōueniant; vt in eo
 non præsit Romanus Pontifex, sed subdere
 se Concilio compellatur; vt Episcopis iufiu-
 randum remittat, quo deuincti sunt Ecclesie
 Sediq; Romanæ. De his capitibus responde-
 ri sibi postulabant, & quidem sine longiore
 morā. Theologos enim, dicebant, esse in via
 Tridentum versus, iamque ad quadraginta
 pene milliaria processisse. Hæc in priuato
 quorundam consessu per Mauritanios vn-
 decimo Ianuar. proposita fuerunt anno 1552.

ANNO 1552
 Conditio-
 nes à Lu-
 theranis
 propositæ
 ridiculæ.

Camer. in
 Melanchth.
 pag. 320.

Cæte-

ANNO
1552.
Creden-
tiales Mau-
ritij offe-
rendæ Cō-
cilio Tri-
dentino.
*Cam. in
vit. Mel.
in fine.*

Cæterum Mauritius cum Melanchthonem eiusque socios ab se dimitteret, litteras illis dedit ab ipso Melanchthone compositas, ad Synodum Tridentinam, (credentiales vulgò nominant) quas hoc loco duximus inferendas.

Reuerendissimi Domini, & Reuerendi Patres: cum Cæsarea Maiestas, Dominus noster clementissimus voluerit, vt ex ecclesijs nostræ ditionis aliqui ad Synodum mitterentur, nolimus eius voluntati deesse: præsertim, cum & nos optemus veritatem illustrari propter gloriam Dei, & piam ac perpetuam in Ecclesiam totius orbis terrarum concordiam constitui. Quæ duæ res omnibus hominibus maximè expetendæ sunt; præcipuè vero ijs, quibus Deus gubernationem commendauit. Misimus igitur ad Synodum hos tres viros, Erasmus Sarcerium, Valentinum Pacæum, & Philippum Melanchthonem, quorum & mores honestos esse, & studium pacis & publicæ concordie prædicari intelligimus. Hos vt benignè audiatis publicè exponentes, quid de omnibus controuersijs communi consensu ecclesie nostræ doceant, petimus. Iphis etiam mandata dedimus, vt piè, placidè, & sine priuatis affectibus recitent & declarent doctrinam, quam existimant vniuersæ Ecclesie necessariam. Scitis autem pro vestra excellenti sapientia, hos vestros confessus intueri Deum iudicem, & vniuersam Ecclesiam in cælo & in ter-

in terra expetere; primum, vt gloria filij Dei
 verè illustretur, & fauciæ conscientiæ sanen- ANNO
 tur, & vera eis inuocatio monstretur: De- 1552.
 inde vt talis concordia constituatur, in qua
 non stabiliantur veteres abusus. Neque e-
 nim grata Deo, neq; durabilis esse tranquil-
 litas sine veritate potest. Negari autem non
 potest, manifestos quosdam errores, & non
 leuia in Ecclesiam irrepsisse, quæ disidijs
 horum temporum occasionem præbuerunt.
 De his tantis rebus, & audire vos ecclesia-
 rum querelas, & remedia salutaria quærere,
 sapientia vestra dignum est. Oramus autem
 Filium Dei Dominum nostrum Iesum Chri-
 stum, vt vulneribus Ecclesiæ veteribus &
 recentibus medeatur ipse, sicut Samarita-
 num illum, ait, faucio viatori opem tulisse:
 Qua imagine cum sese exprimeret, ostendit
 se affici nostris calamitatibus, & velle se no-
 bis opitulari. Benè valete. Datæ Dresdæ
 Idib. Ian. anno M. D. LII.

Cum his litteris Mauritius eo tempore
 Melanchthonem & socios dimisit, velut III.
 Tridentum ituros, cum facto iam fœdere, Mauritij
 quod inter Galliarum Regem & quosdam Ger- fœdus cum
 maniarum principes contra Cæsarem secreto rege Gal-
 coaluit, & pace cum Magdeburgensibus ini- liae contra
 ta bellum inferre Cæsari, ac Synodum Tri- Cæsarem.
 dentinam turbare decreuisset. Interim Me-
 lanchthonem cum socijs Noribergæ detine- Eius dolo-
 bat: de se verò famam excitari passus est, & sa machi-
 publicè spargi, quali profecturus esset ad Cæ- natio.
 sarem,